

УДК 094(477):017(477.74-21)“1917/1930”

Н. П. Малютіна,

доктор філологічних наук,
професор кафедри української літератури
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Французький б-р, 24/26, м. Одеса, 65058, Україна
тел. (048) 746-56-97

**ГОРИЗОНТИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ (1917-1930)
В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ**

Видавнича спадщина українського ренесансу : каталог виставки / авт.-упоряд. :
О. Л. Ляшенко, І. М. Усатенко ; наук. ред. та авт. вступ. ст. канд. філол. наук
В. П. Саєнко ; відп. ред. М. О. Подрезова ; бібліогр. ред. : О. С. Мурашко, канд.
іст. наук О. В. Полевшикова ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка. —
Одеса : [вид-во] «Одес. нац. ун-т», 2011. — 86 с. : іл.

Рецензована праця представляє читачеві каталог українських видань 1917-1930 рр. у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, з якими можна було ознайомитись на виставці, присвяченій 20-й річниці Незалежності України.

Упорядкований групою авторів «Каталог виставки», безумовно, має пошуковий науково-дослідницький характер, оскільки заявлені у змісті рубрики дають змістовне уявлення про різноманітні сфери діяльності у справі публікації книг, альманахів, журналів, газет. Тематика розділів – 1. «Лексикографія: правопис», 2. «Розвиток науки», 3. «Бібліотечна справа», 4. «Художня література», 5. «Літературні альманахи», 6. «Мистецтвознавство», 7. «Розвиток драматургії», 8. «Агітація і пропаганда», 9. «Релігія та атеїзм», 10. «Видавничі серії», 11. «Видання для дітей» – дає уявлення сучасному читачеві, зокрема студентам та молодим дослідникам про суспільно-культурні процеси національного Відродження на Україні 1917-1930 рр.

До кожного з розділів подається короткий Вступ, у якому міститься характеристика того чи іншого аспекту видавничої справи, підкріплена бібліографічними згадками про відомих і маловідомих діячів культури. Назвемо для прикладу хоча б ряд імен співробітників, які працювали в бібліотеці Новоросійського університету та Одеській публічній бібліотеці і сприяли справі друкарства: О. М. Дерibas, М. П. Алексєєв, А. Н. Тюнеєва, Ф. Є. Петрунь, І. А. Фаас, О. Л. Вайнштейн, С. Я. Боровий, С. Л. Рубінштейн. Їхні праці (Боровий С. Я. «Архівні методи в бібліотечній роботі» (1929), Вайнштейн О. Л. «Музей книги Одеської центральної наукової бібліотеки» (1927), Фаас І. Я. «Інкунабули Центральної наукової бібліотеки м. Одеси» (1927) ...) відтворюють процеси відродження наукового бібліотечного колективу в країні, в авангарді яких була (і є на сьогодні) когорта одеських бібліографів.

Надзвичайно показовим є опис видань літературних альманахів 1917-1930 рр., оздоблений змістовними історико-літературними коментарями щодо спрямування тих чи інших видань, місця і часу виходу, творчого колективу редакції і тих видатних поетів, прозаїків, драматургів, митців тогочасного мистецького руху, які

друкувалися на сторінках альманахів. Серед них видання, які вкрай необхідні для наукових пошуків молодих дослідників: «Промінь», «Мистецтво», «Семафор у майбутнє», «Нова генерація», «Плуг», «Пролітфронт». Естетичною окрасою «Каталогу виставки» є, безумовно, збірка ілюстрацій, серед яких чимало титульних аркушів, палітурок та окремих сторінок видань.

Особливий інтерес для всіх, хто цікавиться українським мистецтвом і драматургією, складають рубрики «Мистецтвознавство» і «Розвиток драматургії». На честь упорядників каталогу слід віднести надзвичайно змістовну і коректну інформацію про маловідомих драматургів, видавництва і видавничі серії (наприклад, про такі видавництва, як «Книгоспілка», «Рух», видавничі серії «Театральна бібліотека», «Дешева бібліотека Красного письменства», «Весела книжка», драматургів Я. Мамонтова, А. Гака, Д. Бедзика, Б. Балабана).

Надійним дороговказом у цьому морі видавничої продукції є змістовна передмова наукового редактора каталогу канд. філол. наук В. П. Саєнко. В цій передмові знаходимо аналітичний огляд культурно-просвітницьких тенденцій означеного періоду, а також наукових підходів авторів до упорядкування цього видання. Так, слушною є її думка про ефект «подвійного зору», коли робота видавництва подається в оптиці тогочасного і сучасного бачення. Цей підхід поглиблює уявлення про культурно-мистецький, літературний, історичний процес ХХ рр. з відстані сьогодення.

Список літератури, який додається до каталогу, свідчить про ретельне опрацювання творчим колективом упорядників (передусім О. Л. Ляшенко та І. М. Усатенко) цілого ряду наукових джерел, у яких розкриваються складні проблеми українського літературного відродження крізь призму українського видавництва.

«Каталог виставки» стане в нагоді і професійному читачеві (студентам, аспірантам, викладачам), і всім, хто любить українське слово і цікавиться історією його друку.